

Verandering in de Grondwet, bestaande in schrapping van de artikelen 198 en 199

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de aanduiding der krijgsmacht (artikelen 68, 180 en 195)

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen

Verandering in de Grondwet, strekkende tot aanpassing onderscheidenlijk het openen van de mogelijkheid tot aanpassing van de Grondwet aan de nieuwe rechtsorde

Verandering in de Grondwet, strekkende tot uitbreiding van het aantal leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (artikel 91)

Verandering in de Grondwet, strekkende tot uitbreiding van het aantal leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal (artikel 92)

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van enige bepalingen betreffende de provinciën (artikelen 137, 138, 139, 143, 145 en 150)

Verandering in de Grondwet, strekkende tot opnemning van een additioneel artikel met het oog op regeling van het toezicht op de gemeenten in nieuw ingepolderde, nog niet provinciaal ingedeelde gebieden

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de bepalingen omtrent schadeloosstelling, kosten en pensioenen voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (artikelen 99 en IV)

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van artikel 101, voor zover betreft kostenvergoeding voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging van de aanduiding der krijgsmacht in, de artikelen 90 en 195, tweede lid

VERSLAG

No. 7

Bij het afdelingsonderzoek van deze wetsontwerpen wensten verscheidene leden te herhalen, dat zij het een vreemde figuur achtten deze voorstellen tot wijziging van de Grondwet te behandelen met een demissionair Kabinet. Overigens achtten zij, nu er ten aanzien van deze voorstellen een zo grote mate van overeenstemming bestaat tussen de Regering en de Kamer, dit bezwaar niet van zo overwegende aard, dat zij zich tegen de behandeling zouden moeten verzetten.

Over het algemeen achtte men het niet nodig opnieuw te treden in een beschouwing over elk der wetsontwerpen, welke in eerste lezing door de beide Kamers zijn aanvaard.

Men beperkte zich tot de onderstaande opmerkingen.

Wetsontwerp, gedrukt onder 4402, no. 5 (aanpassing onderscheidenlijk het openen van de mogelijkheid tot aanpassing van de Grondwet aan de nieuwe rechtsorde). Enige leden herinnerden aan de bezwaren, door hen reeds in eerste lezing tegen de inhoud van het nieuwe artikel 1 der Grondwet aangevoerd. Door het in dit artikel opnemen van Nederlands Nieuw-Guinea zullen naar hun mening, ook in het licht van de jongste ontwikkeling van de verhoudingen tussen Nederland en Indonesië, deze verhoudingen worden geschaad.

Zeer vele andere leden herhaalden, dat zij dit bezwaar niet deelden.

Wetsontwerp, gedrukt onder 4403, no. 2 (uitbreiding van het aantal leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal). Verscheidene leden betreurden nog steeds, dat bij het voorstel tot uitbreiding van het aantal leden der Tweede Kamer dit aantal dadelijk op 150 gesteld is. Zij hadden gepleit voor een geleidelijke uitbreiding, aanvankelijk tot 120 en eerst later tot 150.

Zeer vele andere leden meenden, dat de hoofdvraag is, of het aantal leden behoort te worden uitgebreid, en dat, indien er een uitbreiding moet komen, hetgeen zij inderdaad wenselijk achtten, een vergroting van het aantal tot 120 geen bevrediging kan geven, doch een tot 150 voor de hand ligt.

Enige leden zouden gaarne nader vernemen, hoeveel kosten met de voorgenomen uitbreiding gemoeid zullen zijn. Daarbij hadden zij niet alleen het oog op de jaarlijks terugkerende kosten (schadeloosstelling, reiskosten, pensioenen, meer salaris wegens uitbreiding van het personeel), doch ook op de kosten, welke slechts eenmaal gemaakt behoeven te worden (uitbreiding van het Kamergebouw). Wat dit laatste betreft, meenden zij, dat niet alleen fractiekamers, afdelingskamers, koffiekamer en dergelijke vergroot zullen moeten worden, doch ook de vergaderzaal zelf te klein zal blijken. Zij vroegen zich af, te meer nu de laatste tijd gebleken is, dat de financiële toestand des Rijks minder gunstig is dan men tot voor kort meende, of er geen aanleiding bestaat de uitbreiding van het ledental voorlopig niet te doen doorgaan.

Andere leden achtten de kostenkwestie hierbij van ondergeschikte betekenis. De jaarlijks terugkerende kosten kunnen huns inziens worden geschat op minder dan 1 miljoen en de kosten voor éénmaal op ongeveer 1,5 miljoen. Voor uitbreiding van het Kamergebouw is nl. reeds 1,1 miljoen op de begroting gebracht; daarbij komen dan nog de kosten van inrichting en eventueel van wijziging van de meubilering van de vergaderzaal. Dat deze zaal te klein zal blijken, leek hun niet waarschijnlijk.

Wetsontwerp, gedrukt onder 4403, no. 3 (uitbreiding van het aantal leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal). De leden, die zich afvroegen, of de uitbreiding van het aantal leden der Tweede Kamer wel behoort door te gaan, achtten een verhoging van de Eerste Kamer nog minder nodig dan die van de Tweede Kamer.

Zeer veel andere leden deelden deze opvatting niet; zij achtten beide uitbreidingen wenselijk.

Verscheidene leden stelden de vraag, hoe de Regering zich voorstelt, dat de uitbreiding van de beide Kamers gelijktijdig tot stand zal komen, gelet op het feit, dat — in tegenstelling tot de Tweede Kamer — voor de Eerste Kamer nieuwe verkiezingen zullen moeten worden gehouden. Indien het de bedoeling mocht zijn de uitbreiding van de Tweede Kamer te doen voorgaan, dan meenden deze en andere leden, dat dit een weinig elegante vorm zou zijn. Zij pleitten dan ook voor uitbreiding van de beide Kamers op hetzelfde tijdstip.

Voorts zouden verscheidene leden gaarne vernemen, wanneer de nieuwe leden zullen kunnen optreden. Zij zouden het niet wenselijk achten, dat de afkondiging, waarvan de Regering het tijdstip in de hand heeft, zal plaatsvinden op zodanig tijdstip, dat deze nieuwe leden in de loop van de begrotingsbehandeling zitting zullen nemen.

Vele andere leden deelden deze mening niet. Zij meenden integendeel, dat het meemaken van de behandeling der begroting, zij het wellicht slechts van een deel daarvan, voor de nieuwe leden een uitstekende gelegenheid zal bieden om zich in tal van

problemen, welke in de Kamer behandeld moeten worden, in te werken, en zij drongen er dan ook op aan, dat de afkondiging zo spoedig mogelijk zal geschieden.

Ten slotte vroegen verscheidene leden de kandidaatstelling en de verkiezing van de leden der Eerste Kamer niet te doen plaatsvinden in de vakantiemaanden.

Ook tegen dit verzoek bestond bij andere leden bezwaar, althans indien daarvan het gevolg zou zijn, dat de nieuwe leden der Tweede Kamer (omdat men de uitbreiding van de beide Kamers tegelijk wil doen plaatsvinden) later zouden kunnen optreden dan anders mogelijk ware.

Vertrouwende, dat de Regering bereid zal zijn het bovenstaande vóór de aanvang van de openbare beraadslaging over deze wetsontwerpen schriftelijk te beantwoorden, is de Commissie van Rapporteurs van oordeel, dat daarmee die beraadslaging voldoende zal zijn voorbereid.

Aldus vastgesteld 6 juli 1956.

**BRUINS SLOT
ANDRIESEN
VAN DE WETERING
MAENEN
DE KADT.**